

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9 Vtrum iustificatio impii sit maximum opus Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

tuam parcendo maxime & miserando manifestas. & August. dicit exponens illud Ioan. 14. Maiora horum faciet, quod maius opus est, ut ex impio iustus fiat, quam creare coelum & terram.

RESPON. Dicendum, quod opus aliquod potest dici magni dupliciter. Vno modo ex parte modi agendi, & sic maximum opus est creationis, in quo ex nihilo fit aliquid. Alio modo potest dici opus magnum propter magnitudinem eius quod fit, & secundum hoc maius opus est iustificatio impij, quae terminatur ad bonum aeterni diuinae participationis, quam creatio coeli & terrae, quae terminatur ad bonum naturae mutabilis: & ideo Augustinus cum dixisset, quod maius est quod ex impio fiat iustus, quam creare coelum & terram, subiungit: Coelum enim & terra transibit, praedestinatorum autem salus & iustificatio permanebit. Sed sciendum est, quod aliquid magnum dicitur dupliciter. Vno modo secundum quantitatem absolutam, & hoc modo donum gloriae est maius, quam donum gratiae iustificantis impium: & secundum hoc glorificatio iustorum est maius opus, quam iustificatio impij. Alio modo, dicitur aliquid magnum quoditate proportionis, sicut dicitur moyses paruos, & milium magnum: & hoc modo donum gratiae impium iustificantis est maius quam donum gloriae beatificantis iustis, quia plus excedit donum gratiae dignitatem impij, qui erat dignus pena, quam donum gloriae dignitatem iusti, qui ex hoc ipso, quod est iustificatus, est dignus gloria. & ideo Augustinus dicit ibidem: Iudicet qui potest, utrum maius sit iustos angelos creare, quam impios iustificare: certe si aequalis est utrunque potentia, hoc maioris est misericordiae. Et per hoc patet responsio ad primum.

AD SECUNDUM dicendum, quod bonum uniuersum est maius quam bonum particulare unius, si accipiatur utrunque in eodem genere: sed bonum gratiae unius maius est quam bonum naturae totius uniuersi.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa procedit ex parte modi agendi, secundum quem creatio est maximum opus Dei.

ARTICVLVS X.
Vtrum iustificatio impij sit opus miraculosum.

AD DECEMVM sic proceditur. Videtur quod iustificatio impij sit opus miraculosum. Opera enim miraculosa sunt maiora non miraculosis: sed iustificatio impij est maius opus, quam alia opera miraculosa, ut patet per Augustinum in autoritate inducta. ergo iustificatio impij est opus miraculosum.

Præter. Mortis uoluntatis ita est in anima, sicut inclinatio naturalis in rebus naturalibus: sed quando Deus aliquid operatur in rebus naturalibus contra inclinationem naturae, est opus miraculosum, sicut cum illuminat caecum, uel suscitatur mortuum: uoluntas autem impij tendit in malum, cum igitur Deus iustificando hominem, moueat eum in bonum, uideatur quod iustificatio impij sit miraculosa.

Præter. Sicut sapientia est donum Dei, ita & iustitia: sed miraculosum est, quod aliquis subito sine studio sapientiam assequatur a Deo. ergo miraculosum est, quod aliquis impius iustificetur a Deo.

SED CONTRA. Opera miraculosa sunt supra potentiam naturalem: sed iustificatio impij non est supra potentiam naturalem. dicit enim Augustinus in libro de praedest. sanctorum, quod posse habere fidem, sicut posse habere charitatem, naturae est hominum: habere autem fidem quae admodum habet charitatem, gratia est fidelium. ergo iustificatio impij non est miraculosa.

RESPON. Dicendum, quod in operibus miraculosis tria consueuerunt inueniri, quorum unum est ex parte potentiae agentis: quia sola diuina uirtute fieri possunt, & ideo sunt simpliciter miracula, quasi habentia causam occultam, ut in primo dictum est: & secundum hoc miracula iustificationis impij quae creatio mundi, & uniuersaliter omne opus, quae a solo Deo fieri potest, miraculosum dici potest. Secundo in quibusdam miraculosis operibus inuenitur, quod forma inducta est supra naturalem potentiam talis materiae: sicut in suscitatio mortui uita est supra naturalem potentiam talis corporis: & quantum ad hoc, iustificatio impij non est miraculosa: quia naturaliter anima est gratiae capax. eo enim ipso, quod facta est ad imaginem Dei, capax est Dei per gratiam, ut Augustinus dicit. Tertio modo in operibus miraculosis inuenitur aliquid praeter solitum & consuetum ordinem causandi effectum: sicut cum aliquis infirmus sanitatem perfectam assequitur subito praeter solitum cursum sanationis, quae sita natura, uel arte: & quantum ad hoc, iustificatio impij quae est miraculosa, & quae non est. Est enim iste communis & consuetus cursus iustificationis & conuersus ad Deum, primo quod conuersione imperfecta, ut postmodum ad perfectam deueniat: quia charitas inchoata meretur augeri, ut aucta mereatur perfici, sicut Augustinus dicit. Quandoque uero tam uehementer Deus animam mouet, ut statim quaedam perfectione iustitiae assequatur, sicut fuit in conuersione Pauli, adhibita est exterior miraculosa prostratione: & ideo conuersio Pauli tanquam miraculosa in ecclesia commemoratur celebriter.

AD PRIMUM ergo dicendum, & non propinquissimum magis uita est in potentia naturali talis corporis, quam gratia in potentia naturali animae impiae, quia illud potest per multas transmutationes reduci in uitam ab agente naturali, gratia uero non.

Tertium est in responsione ad secundum, circa illud, quod non est simile de illuminatione caeci, & iustificatione impij: quoniam expresse auctor in 3. contra Genes. 167. dicit, quod iustificatio impij est supra id, quod ordo rerum exigit, & ideo sicut Deus non oes caecos illuminat, ita non impios iustificat. Hic autem argumentum secundo quod hoc tangit, uult secundum ordinem rerum ipsam iustificationem fieri, & propterea non esse miraculum: aut ergo hic, aut ibi a uero declinat.

Ad euentiam horum sciendum est, quod cum commune sit omni formae non habere materiam ex qua constat, cum de potentia naturali ad formam quomodo est, non nisi de materia in qua, est sermo. Verum huiusmodi materia in qua, dupliciter potest se ad formam habere: nam quandoque est non solum in qua fit & est forma, sed est materia ex qua educitur forma, & tunc est potentia naturalis ad formam, uel ex sua potentia educendam. Quandoque autem est solum materia in qua fit & est, non autem ex qua educitur. Et hoc adhuc contingit dupliciter, uno modo sic, quod licet forma non educatur de potentia materiae, dispositio tamen propria ad formam educitur de potentia materiae per naturalem agentem, & tunc est etiam potentia naturalis ad formam: & hoc modo est in corpore organico potentia naturalis ad animam intellectiuam. Alio modo sic, quod propria dispositio educatur de potentia subiecti, sed non per agentem naturalem claudendo sub naturali agente totum ordinem naturae. Et tunc est potentia quodammodo naturalis, & quodammodo non naturalis.

ca. 5. non p. cul. a. 110. 7.

P. P. q. 5. 105. art. 7. & 8. & q. 110. ar. 4.

Loco citato in argu. Sed contra.

Trac. 1. f. ep. 10. ante me. tom. 9.

D. 98.

Sicut Qualis 113. articulum de ciuibus.

Nar. 10. eiusdem quest. dubi. in triplici occurrit. Primum est circa illud, Anima naturaliter est capax gratiae: uideatur. n. quod secundum praesentem doctrinam in anima fit potentia naturalis ad gratiam, ac per hoc ad fidem, & alia huiusmodi, cuius oppositum in prima parte diximus contra Scotum.

Secundum est circa illud, quod gratia non est super naturalem potentiam impij, sicut uita supra potentiam in corpore mortuo. Sicut enim in corpore mortuo est potentia remota ad uitam, & non propinquam, ita in anima impia est potentia remota ad gratiam.